

II

(Muut kuin lainsäätämismenettelyssä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2016/545,

annettu 7 päivänä huhtikuuta 2016,

rautateiden ratakapasiteetin käyttöoikeuden myöntämistä koskeviin puitesopimuksiin liittyvistä menettelyistä ja perusteista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 42 artiklan 8 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Rataverkon haltijoiden on puitesopimuksia tehdessään optimoitava olemassa olevan infrastruktuurin käytön tehokkuus. Puitekapasiteetin hakijat puolestaan saattavat liikennepalveluihin investoidakseen tarvita nykyistä paremman oikeusvarmuuden käytettävissä olevasta ratakapasiteetista yhtä aikataulukautta pidemmäksi ajaksi.
- (2) Rataverkon haltijoiden on varattava kapasiteettia vuotuista aikataulujen laadintamenettelyä varten järjestääkseen ennalta määrätyt reitit Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 913/2010 ⁽²⁾ 14 artiklan 3 ja 5 kohdan mukaisesti. Niiden on mahdollisesti myös tarjottava varakapasiteettia direktiivin 2012/34/EU 48 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyjä *ad hoc* -hakemuksia varten. Puitesopimukset eivät saa estää vuotuista aikataulujen laadintaa direktiivin 2012/34/EU 42 artiklan mukaisesti. Rataverkon haltijoiden olisi näin ollen vähintään suunniteltava tällaiset varakapasiteetit ja otettava tällaiset rajoitukset huomioon ennen kuin ne myöntävät jäljellä olevan kapasiteetin käyttöoikeudet puitesopimusten kautta.
- (3) Tietyllä reitillä myönnettyä puitekapasiteettia ja jäljellä olevaa ohjeellista kapasiteettia koskeva avoimuus on tärkeää mahdollisille hakijoille. Puitesopimuksiin liittyvän hallinnollisen taakan välttämiseksi mahdollisten hakijoiden olisi saatava alustava käsitys siitä, kuinka todennäköisesti heidän hakemuksensa voi tulla hyväksytyksi. Näin ollen rataverkon haltijoiden olisi julkaistava puitekapasiteettiselostukset verkkoselostuksissaan. Puitekapasiteettiselostuksessa olisi soveltuvin osin täsmennettävä, koskevatko puitesopimukset tavara- vai matkustajaliikennettä vai molempia.
- (4) Rataverkon haltijoiden ja hakijoiden olisi voitava hyötyä tietyistä joustavuudesta puitekapasiteettia koskevien hakemusten jättämisaikojen suhteen. Toisaalta käytettävissä olevan ratakapasiteetin optimaalisen käytön varmistavat perusteet vaikuttavat parhaiten silloin, kun niitä sovelletaan mahdollisimman moneen hakemukseen samanaikaisesti. Näin ollen rataverkon haltijoiden, jotka eivät sovelle vuotuista tai useaa vuotta koskevaa määräaika, olisi ennen puitesopimuksen tekemistä kuultava hakijoita, jotka voisivat olla kiinnostuneita puitesopimuksista.

⁽¹⁾ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 913/2010, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010, kilpailukykyisen tavaraliikenteen eurooppalaisesta rautatieverkosta (EUVL L 276, 20.10.2010, s. 22).

- (5) Hakijoiden olisi ymmärrettävä, että rataverkon haltijat ovat velvollisia optimoimaan ja tehostamaan käytettävissä olevan ratakapasiteetin käytön sekä omissa verkoissaan että yhdessä yhteisellä eurooppalaisella rautatiealueella. Tätä velvoitetta olisi noudatettava koko puitesopimuksen keston ajan ja myös puitesopimusten mukaisesti myönnettyjen reittien osalta. Tästä syystä molempien osapuolten olisi jo ennen uutta puitesopimusta koskevan päätöksen tekemistä tarkasteltava tässä asetuksessa vahvistettuja perusteita, joilla varmistetaan käytettävissä olevan ratakapasiteetin optimaalinen käyttö.
- (6) Puitesopimuksissa ei pitäisi täsmentää yksittäisiä reittejä vaan sopia aikakehyksestä, joka joustaa riittävästi reittien ja aikataulujen vuotuiseen laadintaan saakka. Eri junaliikennepalveluja varten voidaan kuitenkin tarvita erilaista tarkkuutta sen suhteen, koska ne liikennöidään, minkä vuoksi aikakehysten pituuksia pitäisi voida eriyttää.
- (7) Uusien rautatieliikennepalvelujen käynnistämiseen tarvitaan teknisiä ja turvallisuutta koskevia ennakkolupia tai liikkuvan kaluston hankintoja taikka molempia, mihin voi kuluja jopa useita vuosia. Investojien täytyy saada varmuus käytettävissä olevasta kapasiteetista ennen päätösten tekemistä tällaisista investoinneista. Tästä syystä hakijoille olisi annettava puitesopimuksen tekemisen ja palvelujen aloittamisen välille tietty aika, jonka kuluessa ne voivat muun muassa hankkia tarvittavat luvat ja todistukset sekä liikkuvan kaluston. Hakijoita, jotka voivat osoittaa tarvitsevansa tällaisen ajan ennen palvelujen aloittamista, ei pitäisi rangaista lyhentämällä puitesopimuksen kestoja.
- (8) Puitesopimusten tekemiselle asetetuissa perusteissa olisi sallittava se, että rataverkon haltija markkinoi käytettävissä olevaa ratakapasiteettia ja pyrkii sen käytössä optimaaliseen tehokkuuteen direktiivin 2012/34/EU 26 artiklan mukaisesti.
- (9) Puitesopimusten pitäisi olla sellaisia, että keskenään ristiriitaisten hakemusten onnistunut yhteensovittaminen on mahdollista, joten niiden olisi täytettävä tietyt perusteet, jotka koskevat käytettävissä olevan kapasiteetin käyttöoikeuden myöntämistä muille hakijoille sekä puitekapasiteetin muuttamista ja luovuttamista.
- (10) Puitesopimuksessa jo osapuolena olevien hakijoiden kanssa suoritettava yhteensovittaminen ja kuuleminen voivat aiheuttaa taakkaa rataverkon haltijoille ja hakijoille. Taakka voi olla suhteeton sellaisten reittien ja kellonaikojen osalta, joilla kapasiteetin puitesopimuksen mukainen käyttö on joka tapauksessa selvästi kaukana enimmäismäärästä. Rataverkon haltijoiden pitäisi näin ollen tällaisissa tapauksissa voida poiketa tässä asetuksessa vahvistetuista menettelyistä tai perusteista. Jäsenvaltiot saattavat kuitenkin toivoa rataverkon haltijoiden pidättäytyvän tällaisen poikkeuksen käytöstä, jos enimmäismäärän laskeminen tai raja-arvojen täytäntöönpano on vaikeaa tai sattumanvaraista. Jälkimmäisessä tapauksessa kaikkiin puitesopimuksiin olisi hallinnollisen taakan vähentämiseksi saatava sääntelyelimen hyväksyntä ennen kuin ne tehdään.
- (11) Uusia puitesopimuksia koskevien hakemusten ja olemassa olevien puitesopimusten välille voi syntyä ristiriitaa, ja näin voi käydä myös puitesopimuksen perusteella tai puitesopimusten ulkopuolella pyydettyjen reittien välille vuotuisessa aikataulusuunnittelussa. Tällaisissa tapauksissa rataverkon haltijan olisi sovittava osapuolten näkemyksiä yhteen ja kannustettava osapuolia muuttamaan vaatimuksiaan ratkaisuun pääsemiseksi. Ratkaisu voi edellyttää muutoksia myönnettyihin aikakehyksiin tai uudelleenreitityksiä. Direktiivin 2012/34/EU 46 artiklassa säädetään menettelystä, jolla ratkaistaan reittejä koskevien hakemusten väliset ristiriidat ja jota olisi käytettävä mallina myös puitesopimuksissa.
- (12) Kun noudatetaan aikataulujen laadintaa koskevia direktiivin 2012/34/EU 47 artiklan 3–6 kohdassa vahvistettuja ja julkaistuja ensisijaisuusperusteita ennemmin kuin sitä, perustuuko aikataulun laadintamenettelyyn jätetty hakemus puitesopimukseen vai ei, rataverkon haltijaa ei pitäisi velvoittaa noudattamaan puitesopimuksia varten laadittuja perusteita, vaan sen olisi pikemminkin sovellettava ensisijaisuusperusteita, jotka on vahvistettu vuotuista aikataulujen laadintamenettelyä varten.
- (13) On tärkeää, että rataverkon haltijalla on ratakapasiteetin käyttöoikeuksia myöntäessään mahdollisimman paljon joustovaraa, mutta tässä olisi kuitenkin otettava huomioon hakijan kohtuulliset vaatimukset. Rataverkon haltijoiden olisi otettava huomioon läpinäkyvät perusteet ennen uusien puitesopimusten tekemistä.
- (14) Hakijoiden olisi tehtävä hakemukset vain todella tarvitsemastaan puitekapasiteetista. Jos pyydetty puitekapasiteetti jää kokonaan tai osittain käyttämättä tietyllä ajanjaksolla, puitesopimusta olisi tarkistettava siten, että käyttämätön kapasiteetti vapautetaan (käytä tai menetä -periaate), ellei hakija pysty osoittamaan, että käyttämättä jättäminen johtui syistä, joihin hakija ei voinut vaikuttaa.

- (15) Rataverkon haltijoiden olisi kehitettävä yhteistyötään siten, että useampaa kuin yhtä verkkoa käyttäviä liikennepalveluja koskevat puitesopimukset ovat johdonmukaisia ja johtavat laadukkaisiin rautatieliikennepalveluihin, joita hakijoilla on kohtuudella oikeus odottaa. Tällainen johdonmukaisuus on tarpeen tehtäessä puitesopimuksia ja aina reittien jakamishetkeen saakka.
- (16) Kohtuulliselle tasolle asetettavilla seuraamuksilla voitaisiin luoda hakijoille kannustimet tehdä realistisia puitesopimushakemuksia ja ilmoittaa muutoksista puitesopimuksen piirissä tarvittavaan kapasiteettiin heti, kun he ovat niistä tietoisia.
- (17) Puitesopimusten muuttamisesta tai päättämisestä langetettavien seuraamusten, jos sellaisista on sovittu osapuolten kesken, on oltava syrjimättömiä. Niiden olisi oltava aiottujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarkoituksenmukaisella tasolla, ja ne olisi todellisuudessa pantava maksuun ja tarvittaessa perintään. Kannustinvaikutuksen ylläpitämiseksi ja syrjinnän välttämiseksi puitesopimuksen ei pitäisi antaa rataverkon haltijalle mahdollisuutta jättää seuraamusmaksuja perimättä, kun hakija tekee toisen puitesopimuksen.
- (18) Jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava jättää määräajaksi soveltamatta tiettyjä tämän asetuksen säännöksiä puitesopimuksiin, jotka on tehty 15 päivänä maaliskuuta 2003 eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/14/EY⁽¹⁾ kansalliseen lainsäädäntöön saattamisen määräpäivänä tai sen jälkeen taikka Euroopan unioniin mainitun päivän jälkeen liittyneiden jäsenvaltioiden osalta liittymispäivänä tai sen jälkeen. Koska puitesopimuksia on direktiivin 2001/14/EY 17 artiklan 3 mukaisesti voitava muuttaa tai rajoittaa rautateiden infrastruktuurin entistä tehokkaamman käytön mahdollistamiseksi, asiaa koskevia tämän asetuksen säännöksiä olisi kuitenkin sovellettava ainoastaan edellä tarkoitettuihin puitesopimuksiin tehtäviin huomattaviin muutoksiin, joista on sovittu tämän asetuksen voimaantulopäivän jälkeen.
- (19) Komissio saattaa tarkastella tätä asetusta uudelleen tämän asetuksen tai eurooppalaisia tavaraliikennekäytäviä koskevan asetuksen (EU) N:o 913/2010 soveltamisesta saatavan kokemuksen perusteella.
- (20) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat direktiivin 2012/34/EU 62 artiklan 1 kohdassa perustetun komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan puitesopimusten tekemisessä noudatettavat menettelyt ja perusteet.

2 artikla

Määritelmät

Direktiivin 2012/34/EU 3 artiklassa säädettyjen määritelmien lisäksi tätä asetusta sovellettaessa tarkoitetaan

- 1) 'puitekapasiteetilla' ratakapasiteettia, jonka käyttöoikeudet on myönnetty puitesopimuksella;
- 2) 'puitekapasiteettiselostuksella' tietyssä verkossa oleville reiteille myönnettyä puitekapasiteettia ja tällaisilla reiteillä käytettävissä olevan kapasiteetin määrää ja luonnetta koskevaa katsausta, johon voi sisältyä graafinen esitys ja jonka tarkoituksena on antaa puitesopimusten mahdollisille hakijoille tietoja;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/14/EY, annettu 26 päivänä helmikuuta 2001, rautateiden infrastruktuurikapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta (EYVL L 75, 15.3.2001, s. 29).

- 3) 'aikakehyksellä' puitesopimuksessa määritettyä ajanjaksoa, jolle on aikomus myöntää yksi tai useampi reitti aikataulun laadintamenettelyssä;
- 4) 'tarkasteluajanjaksolla' rataverkon haltijan määrittelemää enintään kahden tunnin pituista ajanjaksoa, jolla myönnettyä puitekapasiteettia ja jäljellä olevaa vapaata kapasiteettia verrataan, jotta puitekapasiteetin mahdolliset hakijat saisivat käsityksen alustavasta puitekapasiteetista ja käytettävissä olevasta kapasiteetista.

3 artikla

Puitekapasiteettiselostus

1. Rataverkon haltijan on laadittava puitekapasiteettiselostus, jossa annetaan kultakin rataosuudelta ja kultakin tarkasteluajanjaksolta sekä tarvittaessa kultakin liikennetyypiltä seuraavat tiedot:

- a) jo myönnetty puitekapasiteetti ja reittien määrä;
- b) puitesopimuksia varten vielä alustavasti käytettävissä oleva kapasiteetti rataosuuksilla, joille on jo tehty puitesopimuksia;
- c) soveltuvien osien kutakin rataosuutta kohti puitesopimuksia varten vielä käytettävissä oleva enimmäiskapasiteetti.

2. Puitekapasiteettiselostuksessa on suojattava liiketalousasioita.

3. Rataverkon haltijan on direktiivin 2012/34/EU 42 artiklan 7 kohdan mukaisesti sisällytettävä puitekapasiteettiselostus verkkoselostukseensa tai annettava verkkoselostuksessa linkki julkiseen internetsivuun, jolla on luettavissa puitekapasiteettiselostus tai vähintään kunkin tehdyn puitesopimuksen yleisluonne. Direktiivin 2012/34/EU 27 artiklan 1 kohtaa, joka koskee verkkoselostuksen maksuja ja kieltä, on sovellettava myös puitekapasiteettiselostukseen.

4. Rataverkon haltijan on saatettava puitekapasiteettiselostus ajan tasalle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua puitesopimuksen tekemisestä, merkittävästä muutoksesta tai peruuttamisesta. Sen on annettava nämä tiedot liiketalousasioita suojaten.

4 artikla

Verkkoselostusten mukauttaminen

Rataverkon haltijan on saatettava verkkoselostuksensa tämän asetuksen vaatimusten mukaisiksi ja julkistettava puitekapasiteettiselostuksensa ensimmäisenä aikataulun muuttamispäivänä sen jälkeen, kun tämä asetus on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

5 artikla

Puitekapasiteetin käyttöoikeuden myöntäminen

1. Rataverkon haltija voi pyytää mahdollisia hakijoita jättämään hakemuksensa vuotuisen tai useaa vuotta koskevan määräajan puitteissa. Kun asiaankuuluva määräaika on päättynyt, rataverkon haltijan on käsiteltävä hakemukset viipymättä. Jos rataverkon haltija pyytää puitesopimushakemuksia useaa vuotta koskevaan määräaikaan mennessä, sen on julkaistava vuotuiset määräpäivät, joihin mennessä se käsittelee monivuotisen määräpäivän jälkeen saapuneet hakemukset ilman tarpeetonta viivettä.

2. Jos rataverkon haltija ei määrää vuotuista tai useaa vuotta koskevaa määräaika ja se vastaanottaa puitesopimuksen tekemistä tai muuttamista koskevan pyynnön, sen on ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin ilmoittaakseen muille mahdollisille hakijoille aikomuksestaan tehdä puitesopimus ja annettava näille yhdestä neljään kuukauteen aikaa vastata ilmoitukseen. Rataverkon haltija voi päättää olla ilmoittamatta muille mahdollisille hakijoille saamastaan vähäisiä muutoksia olemassa olevaan puitesopimukseen koskevasta pyynnöstä, jos pyyntö ei vaikuta muihin puitesopimuksiin.

Rataverkon haltijan on tehtävä puitesopimushakemuksista päätökset viipymättä.

3. Jos saman ratakapasiteetin käyttöoikeudesta toimitetaan samanaikaisesti vähintään kaksi uutta hakemusta, rataverkon haltijan on tarkasteltava niitä ja päätettävä niistä samanaikaisesti.

4. Jos tekeillä tai merkittävän muutoksen kohteena oleva puitesopimus koskee rautateiden tavaraliikennekäytävälle kuuluvia reittejä ja jos hallintoneuvosto on pyytänyt, että sille tiedotetaan tällaisista hakemuksista, rataverkon haltijan on tiedotettava asiasta kyseisen (yhden tai useamman) rautateiden tavaraliikennekäytävän hallintoneuvostolle asetuksen (EU) N:o 913/2010 13 artiklan mukaisesti. Rataverkon haltijan on annettava tällaiset tiedot vähintään yhtä kuukautta ennen puitesopimuksen tekemistä tai merkittävää muuttamista.

5. Puitesopimusten tekemistä koskevasta päätöksestä huolimatta rataverkon haltija voi päättää syrjimättömällä tavalla ja soveltuvin osin sääntelyelimen ennakkoluvalla jättää tarjoamatta puitesopimuksia kaikilla reiteillä, joiden on direktiivin 2012/34/EU 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu olevan ylikuormitettuja. Rataverkon haltijan on puitesopimusselostuksessaan ilmoitettava reitit, joille se ei aio tehdä puitesopimuksia, ennen kuin se pyytää hakijoita jättämään puitesopimushakemuksia muille reiteille 1 kohdan mukaisesti. Sääntelyelimen hyväksynnän on soveltuvin osin oltava voimassa enintään kahden vuoden ajan, ja se ei saa uusiutua automaattisesti.

6. Rataverkon haltijan on perusteltava päätöksensä olla hyväksymättä puitesopimusta, tehdä puitesopimus tai muuttaa puitesopimusta. Perustelut on esitettävä puitesopimuksen tekemistä tai muuttamista pyytäneelle hakijalle kirjallisesti.

6 artikla

Puitesopimusten tekeminen

1. Rataverkon haltijan on ennen uuden puitesopimuksen tekemistä tai olemassa olevan puitesopimuksen laajentamista tai olemassa olevaan puitesopimukseen sisältyvän puittekapasiteetin huomattavaa lisäämistä otettava huomioon muun muassa seuraavaa:

- a) käytettävissä olevan ratakapasiteetin optimaalisen käytön varmistaminen, muiden verkkojen käyttö mukaan lukien ja ottaen huomioon suunnitellut kapasiteettirajoitukset;
- b) hakijan oikeudet kaupalliset tarpeet, kun hakija on osoittanut, että sillä on aikomus ja valmiudet käyttää puitesopimuksessa pyydettyä kapasiteettia;
- c) matkustajien, tavaraliikennesektorin ja investoijien, myös valtiollisten toimijoiden ja muiden julkisten ja yksityisten yhteisöjen, tarpeet;
- d) infrastruktuurin syrjimättömien käyttömahdollisuuksien varmistaminen ja infrastruktuuriin liittyvien palvelupaikkojen ja näissä palvelupaikoissa tarjottavien palvelujen saatavuuden huomioon ottaminen niiltä osin kuin rataverkon haltijalle annetaan nämä tiedot;
- e) rataverkon haltijan ja rataverkon edelleen kehittämisen rahoitus;
- f) infrastruktuurin ja mahdollisuuksien mukaan siihen liittyvien palvelupaikkojen käytön tehokkuuden edistäminen, suunnitellut kunnossapito-, parannus- ja uudistushankkeet mukaan lukien;
- g) asetuksen (EU) N:o 913/2010 14 artiklassa säädetyt kansainvälisten tavaraliikennekäytävien kapasiteettivaatimukset;
- h) rataverkon oikeasuhteisen, kohdennetun, avoimen, oikeudenmukaisen ja riittävän resurssien varustetun hallinnan varmistaminen;

- i) puitekapasiteetin käytössä aikaisemmin tapahtuneet mahdolliset puutteet ja niiden syyt tämän asetuksen 11 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti;
- j) reittien myöntämiseen aikataulujen laadintamenettelyssä sovellettavat direktiivin 2012/34/EU 47 artiklassa tarkoitetut ensisijaisuusperusteet ja rataverkon ylikuormitusta koskevat ilmoitukset;
- k) soveltuvin osin julkisen palvelun sopimuksen mukaisesti järjestettävän julkisen liikenteen pitkän aikavälin taloudellisen suorituskyvyn varmistaminen.

Rataverkon haltijan on julkaistava verkkoselostuksessaan a–k kohdan lisäksi muut seikat, jotka se aikoo ottaa huomioon.

2. Puitesopimukseen on sisällyttävä seuraavaa:

- a) määräykset, joilla mahdollistetaan puitekapasiteetin muuttaminen tämän asetuksen 8–11 ja 13 artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa;
- b) määräykset, joilla mahdollistetaan puitekapasiteetin muuttamista koskevat pyynnöt tapauksissa, joissa infrastruktuuria muutetaan pysyvästi rautatieinfrastruktuurin paremman käytön varmistamiseksi;
- c) määräykset, joilla mahdollistetaan puitekapasiteetin vapaaehtoinen luovuttaminen tai siirtäminen.

Siihen ei saa sisällyttää määräyksiä, jotka estäisivät rataverkon haltijaa myöntämästä kapasiteetin sen salliessa käyttöoikeuksia toiselle hakijalle yhdellä tai useammalla reitillä rataverkon haltijan verkossa.

3. Hakijat voivat pyytää, että puitesopimuksen mukaisesti myönnetty puitekapasiteetin käyttöoikeus alkaa minä tahansa ajankohtana mutta viimeistään viiden vuoden kuluttua pyynnön päiväyksestä. Rataverkon haltijat eivät saa hylätä tällaisia pyyntöjä, jos ennen liikenteen aloittamista tarvittavaa ajanjaksoa perustellaan jollakin seuraavista syistä:

- a) puitesopimus on edellytys uuden palvelun tarjoamiseen tarvittavan liikkuvan kaluston rahoittamiselle;
- b) a kohdassa tarkoitetun liikkuvan kaluston lupaa on tarpeen täydentää,
- c) rahtauspaikkojen tai kuormaustermiinalien toiminta käynnistetään tai rataverkon liityntäinfrastruktuuri avataan tietyinä ajankohtana,
- d) rataverkkoon on tehtävä investointeja, jos kapasiteettia ei ole vielä lisätty,
- e) olemassa olevassa julkisen palvelun sopimuksessa on tällainen määräys.

Rataverkon haltija tai hakija voi pyytää sääntelyelintä hyväksymään ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua ajanjaksoa pidemmän ajanjakson. Sääntelyelin voi antaa hyväksyntänsä muista kuin ensimmäisen alakohdan a–e kohdassa säädetystä syistä. Kapasiteetti, joka on puitesopimuksessa myönnetty mutta joka ei palvelujen aloittamista edeltävän aikatarpeen vuoksi ole käytössä, on muiden hakijoiden käytettävissä.

4. Puitesopimushakemusta ei saa hylätä sillä perusteella, että rataverkon haltija on vastaanottanut hakemuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun määräajan jälkeen, vaan se on käsiteltävä syrjimättömällä tavalla seuraavassa menettelyssä 5 artiklan mukaisesti. Jos rataverkon haltija pyytää mahdollisia hakijoita jättämään puitesopimuksia koskevia pyyntöjä monivuotisen määräajan puitteissa ja jos se vastaanottaa tällaisia hakemuksia tämän määräajan jälkeen, sen on käsiteltävä ne joko vuotuisen määräaikaan mennessä 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti tai 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Tämän artiklan 3 kohdassa vahvistetut perusteet täyttävien pyyntöjen osalta puitesopimushakemusten vastaanottopäivää ei oteta huomioon puitesopimuksen kestoja määrittäessä. Tätä ei sovelleta hakijoihin, joille on jo myönnetty muuta puitekapasiteettia tai rautatieraitteita kyseisellä reitillä.

*7 artikla***Aikakehyksestä sopiminen**

Rataverkon haltijan on sovittava hakijan kanssa aikakehyksestä tapauskohtaisesti, ja aikakehys olisi mukautettava mahdollisimman tarkasti tarkastusajanjaksoon, jotta helpotettaisiin siihen liittyvän puitekapasiteetin jakamista. Aikakehyksen on vastattava rautatieliikenteen tarpeita.

Aikakehys voi olla enintään 24 tuntia. Rataverkon haltija voi poikkeuksellisissa tapauksissa hakijan pyynnöstä ja sääntelyelimen ennakkohyväksynnän turvin sopia 24:ää tuntia pidemmästä aikakehyksestä.

Jos aikakehys on yli kaksi tuntia, rataverkon haltijan on myönnettävä puitekapasiteetti niin lähelle kahden tunnin tarkastusajanjaksoa kuin mahdollista.

Yhteen puitesopimukseen sisältyvät tai eri puitesopimuksiin sisältyvät aikakehykset voivat olla keskenään päällekkäisiä. Puitesopimuksen osapuolet voivat sopia liikennetiheydestä.

*8 artikla***Puitekapasiteetin myöntämisen enimmäismäärät**

1. Rataverkon haltijan on jaettava kukin 24 tunnin jakso enintään kahden tunnin pituisiin tarkastusajanjaksoihin. Myöntäessään puitekapasiteettia rataverkon haltijan on kohdennettava aikakehykset tarkastusajanjaksoille.
2. Kun rataverkon haltija myöntää puitekapasiteetin, joka on enintään 70 prosenttia enimmäiskapasiteetista tarkastusajanjaksolla tietyllä reitillä, se voi päättää olla soveltamatta 9 artiklan 3–6 kohtaa, 10 artiklaa ja 11 artiklan 1 kohtaa kyseisiin tarkastusajanjaksoihin. Enimmäiskapasiteetti on laskettava kyseisellä reitillä olemassa olevien ja suunniteltujen junavuoroväliden ja junien arvioitun määrän perusteella. Rataverkon haltijan on julkistettava tämän kohdan tarkoituksia varten käyttämänsä enimmäiskapasiteetin laskentamenetelmä verkkoselostuksessaan.
3. Kun puitesopimukselle vaaditaan direktiivin 2012/34/EU 42 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti sääntelyviranomaisen ennakkohyväksyntä, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 2 kohtaa ja 9 artiklan 3–6 ja 10 kohtaa tai mitään niistä.

*9 artikla***Keskenään ristiriitaisten puitesopimushakemusten yhteensovittaminen mitä tahansa seuraavan aikataulukauden päättymisen jälkeistä ajankohtaa varten**

1. Jos rataverkon haltija toteaa ristiriitoja voimassa olevien puitesopimusten ja uusia puitesopimuksia tai puitesopimusten muuttamista koskevien hakemusten välillä tai uusia puitesopimuksia koskevien hakemusten välillä, sovelletaan direktiivin 2012/34/EU 46 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetyn yhteensovittamismenettelyn periaatteita.
2. Rataverkon haltijan on yritettävä ensimmäisessä yhteensovittamisessa varmistaa keskenään ristiriitaisten hakemusten välinen tai hakemuksen ja voimassa olevien puitesopimusten välinen paras mahdollinen ratkaisu.
3. Jos voimassa olevan puitesopimuksen ja uusia puitesopimuksia tai puitesopimusten muuttamista koskevien hakemusten välistä ristiriitaa ei voida ratkaista ensimmäisellä yhteensovittamiskierroksella ja asianomaiset osapuolet hylkäävät rataverkon haltijan ehdottaman ratkaisun, sen on arvioitava hakemukset ja tarvittaessa voimassa olevat puitesopimukset ottaen huomioon 10 artiklan 2–4 kohdassa säädetyt perusteet.

4. Rataverkon haltijan on 3 kohdan mukaisesti suoritettuna arvioinnin perusteella suoritettava toinen yhteensovittamiskierros. Jos toinen yhteensovittamiskierros ei onnistu ja jos haettu puitesopimus parantaisi infrastruktuurin käyttöä, rataverkon haltijan on esitettävä voimassa olevan puitesopimuksen perusteella myönnetyn puitekapasiteetin muuttamista.
5. Jos toinen yhteensovittamiskierros ei onnistu ja jos haettu puitesopimus ei parantaisi infrastruktuurin käyttöä verrattuna yhteen tai useampaan voimassa olevaan, hakemuksen kanssa ristiriidassa olevaan puitesopimukseen, rataverkon haltijan on hylättävä hakemus.
6. Rataverkon haltija voi hylätä puitesopimushakemuksen, jos uuden puitesopimuksen tekemisestä saatavat lisätulot eivät ylittäisi vähintään 13 artiklassa tarkoitettujen mahdollisten seuraamusten määrää tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun muutoksen perusteella.
7. Jos puitesopimushakemuksia ei ole mahdollista hyväksyä infrastruktuurin todellisen tai odotetun riittämättömyyden vuoksi, rataverkon haltija voi direktiivin 2012/34/EU 47 artiklan mukaisesti ilmoittaa kyseisen infrastruktuurin olevan ylikuormitettu.

10 artikla

Puitesopimuksiin perustuvien reittien kanssa ristiriitaisten reittejä koskevien hakemusten yhteensovittaminen aikataulujen laadintamenettelyssä

1. Jos reittiä koskevaa hakemusta ei voida hyväksyä direktiivin 2012/34/EU 45 artiklan mukaisessa aikataulusuunnittelussa, koska hakemus on ristiriidassa voimassa olevan puitesopimuksen kanssa, rataverkon haltijan on järjestettävä ensimmäinen yhteensovittamiskierros direktiivin 2012/34/EU 46 artiklan mukaisesti. Tämä yhteensovittaminen on järjestettävä silloinkin, kuin puitesopimuksen osapuolet vapauttavat tai muokkaavat aikakehyksiään vapaaehtoisesti. Jos rataverkon haltija ei voi sovittaa hakemuksia yhteen, sen on arvioitava puitesopimuksia ja reittihakemuksia 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti.

Jos pyydyt reitit parantaisivat näiden perusteiden perusteella infrastruktuurin käyttöä ja jos näiden reittien myöntämisestä saatavat lisätulot kattaisivat vähintään mahdolliset 13 artiklassa tarkoitetut sekä yhden tai useamman voimassa olevan puitesopimuksen muuttamisesta tai päättämisestä aiheutuvat seuraamukset, rataverkon haltijan on esitettävä voimassa olevien puitesopimusten muuttamista seuraavalla aikataulukaudella.

2. Rataverkon haltijan on otettava huomioon seuraavat perusteet:
 - a) muuttaminen ei vaarantaisi puitekapasiteettia hallinnassaan pitävän hakijan liiketoimintamallin kannattavuutta eikä julkisen palvelun sopimuksen taloudellista mallia;
 - b) muuttaminen ei vaarantaisi rataverkon haltijan liiketoimintamallia, jos se hallinnoi ainoastaan kyseistä reittiä;
 - c) puitesopimuksen suorituskyky on huonompi, kun sitä arvioidaan aikataulusuunnittelumenettelyssä suoritettavaan reittien jakamiseen sovellettavia ensisijaisuusperusteita vasten direktiivin 2012/34/EU 39 artiklassa tarkoitettua kapasiteetin käyttöoikeuksien myöntämistä koskevia sääntöjä noudattaen, direktiivin 2012/34/EU 47 ja 49 artiklassa säädetyt säännöt mukaan lukien;
 - d) yhden hakijan hallinnassa oleva tai yhden hakijan hakema kokonaiskapasiteetti kyseisellä reitillä on merkittävä;
 - e) hakijan oikeudet kaupalliset tarpeet, kun hakija on osoittanut aikomuksensa ja valmiutensa käyttää puitesopimuksessa haettua kapasiteettia;
 - f) yhdessä toisen kanssa ristiriidassa olevassa hakemuksessa esitetyn liikennepalvelun pituus, muissa verkoissa kulkevat osuudet mukaan luettuina, on merkittävästi lyhyempi kuin toisessa hakemuksessa esitetyn liikennepalvelun pituus;
 - g) puitesopimuksen tai liiketoimintasuunnitelman kestoajasta ei ole paljon jäljellä ja suuri osa investoinneista on poistettu.

Jäsenvaltiot voivat määritellä näiden perusteiden tärkeysjärjestyksen direktiivin 2012/34/EU 39 artiklassa tarkoitetuissa ratakapasiteetin käyttöoikeuden myöntämiselle vahvistetuissa puiteissa.

3. Rataverkon haltija voi sääntelyelimen luvalla päättää ottaa käyttöön muita perusteita a–g kohdassa lueteltujen perusteiden lisäksi. Jos rataverkon haltija päättää painottaa perusteita, painotuksille on saatava sääntelyelimen lupa.

4. Rajat ylittävän liikenteen osalta kyseiset rataverkon haltijat voivat yhdessä päättää lisäperusteiden soveltamisesta ja perusteiden painotusten muuttamisesta.

5. Rataverkon haltija voi 1, 2 ja 3 kohdasta poiketen päättää, että keskenään ristiriitaisten reittipyynnöiden osalta sekä puitesopimukseen perustuviin reittipyyntöihin että kaikkiin muihin reittipyyntöihin sovelletaan direktiivin 2012/34/EU 39 artiklassa tarkoitettuja kapasiteetin käyttöoikeuksien myöntämistä koskevia sääntöjä, direktiivin 2012/34/EU 47 ja 49 artiklan mukaisesti vuotuisessa aikataulujen laadintamenettelyssä sovelletut ensisijaisuusperusteet mukaan lukien. Jos rataverkon haltija niin päättää eikä pyyntöjen välillä olevaa ristiriitaa pystytä ratkaisemaan 1 kohdassa tarkoitettulla ensimmäisellä yhteensovittamiskierroksella, sen on sovellettava myös kyseisiä direktiivin 2012/34/EU 39 artiklassa tarkoitettuja kapasiteetin käyttöoikeuksien myöntämistä koskevia sääntöjä, direktiivin 2012/34/EU 47 ja 49 artiklan mukaisesti vahvistetut ensisijaisuusperusteet mukaan lukien. Jos rataverkon haltija päättää soveltaa tätä kohtaa, sen on ilmoitettava siitä avoimesti puitesopimuksessa.

11 artikla

Puitekapasiteetin mukauttaminen puitesopimuksessa

1. Rataverkon haltijan on säännöllisin väliajoin tarkasteltava hakijoiden kanssa puitesopimusta puitekapasiteetin arvioimiseksi. Hakijoiden on viipymättä ilmoitettava rataverkon haltijalle kaikista aikomuksistaan jättää puitekapasiteetti kokonaan tai osittain pysyvästi käyttämättä.

2. Jos hakija ei tee vuotuisen aikataulusuunnittelun aikana puitesopimuksen perusteella hakemusta reiteistä direktiivin 2012/34/EU 44 artiklan 3 kohdan mukaisesti, rataverkon haltijan on vähennettävä puitekapasiteettia kuluvan vuoden aikataulukaudelle. Näin ei tehdä, jos hakija perustelee viipymättä reittihakemusten tekemättä jättämisen syillä, joihin hakija ei voi vaikuttaa.

3. Rataverkon haltijan on laadittava ja julkaistava verkkoselostuksessaan vaatimukset, jotka koskevat sitä osuutta puitekapasiteetista, jota puitesopimusten osapuolet käyttävät. Tämän osuuden on oltava tarkoituksenmukainen reitillä käytetyn kapasiteetin suhteen. Sääntelyelin voi vaatia muuttamaan kyseistä osuutta, jos näin ei ole.

Jos sopimuksen osapuolella ei ole aikomusta käyttää kyseistä osuutta puitekapasiteetista yli kuukauden pituisena ajanjaksona, sen on viipymättä ja vähintään yhtä kuukautta aikaisemmin ilmoitettava tästä rataverkon haltijalle.

Jos sopimuksen osapuoli jättää käyttämättä puitekapasiteettia kokonaan tai osittain yli kuukauden ajaksi eikä se ole ilmoittanut vähintään yhtä kuukautta aikaisemmin rataverkon haltijalle aikomuksestaan jättää se käyttämättä, rataverkon haltijan on pienennettävä kyseiselle osapuolelle myönnettyä kapasiteettia kuluvalla aikataulukaudella, paitsi jos tällainen käyttämättä jättäminen johtuu syistä, joihin kyseinen osapuoli ei voi vaikuttaa. Rataverkon haltija voi pienentää kyseiselle osapuolelle kuluvan aikataulukauden jälkeistä aikaa varten myönnettyä puitekapasiteettia.

Rataverkon haltijan on tarjottava hakijalle puitekapasiteettia huolimatta sopimuksen osapuolen oikeudesta pyytää kyseistä kapasiteettia direktiivin 2012/34/EU 48 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja *ad hoc* -hakemuksia koskevien säännösten mukaisesti.

4. Tarjotessaan puitekapasiteettia hakijalle rataverkon haltijan on otettava huomioon puitekapasiteetin käyttämättä jättämiset ja puitesopimukseen perustuvien reittipyynnöiden tekemättä jättämiset sekä niiden syyt.

12 artikla

Yhteistyö puittekapasiteetin käyttöoikeuden myöntämiseksi useampaan kuin yhteen verkkoon

1. Rataverkon haltijoiden, jotka huolehtivat useamman kuin yhden verkon halki kulkevasta liikenteestä unionin rautatiealueella, on varmistettava mahdollisuuksien mukaan, että

a) jos tällaista rautatieliikennettä varten on tehty yksi tai useampi puitesopimus, pyydetty aikakehykset vastaavat puitesopimuksessa sovittuja tai sen perusteella pyydettyjä aikakehyksiä ja kunkin puitesopimuksen perusteella puitesopimusten ennakoitua käytettävissä olevat kapasiteetit vastaavat toisiaan;

b) reittien aikataulut vastaavat toisiaan.

Jos useamman kuin yhden verkon halki kulkevaa liikennettä varten tehdään puitesopimushakemus tai tällaista liikennettä varten on voimassa oleva puitesopimus, asiaankuuluvien rataverkon haltijoiden on hakijan pyynnöstä nimettävä kyseisistä rataverkon haltijoista yksi sovittamaan puitesopimushakemuksia tai puitesopimusten muuttamista koskevia hakemuksia yhteen.

2. Jos aikakehyksiä ja reittejä ei ole mahdollista sovittaa yhteen, asiaankuuluvien rataverkon haltijoiden on toimittava yhdessä tarjotakseen tarkoituksenmukaisen vaihtoehdon tai perusteltava kirjallisesti, miksi vaihtoehtoa ei voida tarjota. Hakijan on ilmoitettava hakemuksen vastaanottaneille rataverkon haltijoille kaikista mahdollisista tai tosiasiallisesti tehdyistä muista puitesopimushakemuksista, jotka koskevat samaa junaliikennettä.

Rataverkon haltijoiden on otettava yhteensovittamisen aikana huomioon kapasiteettirajoitukset, kuten kunnossapidosta aiheutuvat rajoitukset, heti kun niistä tiedetään.

3. Asiaankuuluvien rataverkon haltijoiden on tämän asetuksen täytäntöönpanoa varten tehtävä yhteistyötä direktiivin 2012/34/EU 40 artiklan mukaisesti, myös silloin, kun yksi tai useampi niistä ei tarjoa puitesopimuksia ja kun ne liittyvät yhteen kapasiteetin käyttöoikeuksien jakamista varten.

13 artikla

Seuraamukset

1. Jos osapuoli edellyttää, että asetetaan seuraamuksia direktiivin 2012/34/EU 42 artiklan 4 kohdan mukaisesti, se ei saa kieltäytyä toisen osapuolen edellyttämistä vastaavista seuraamuksista.

2. Puitesopimuksessa ei saa määrätä seuraamuksista, jotka ovat suurempia kuin kohtuulliset kustannukset, välittömät tappiot ja kulut (tulonmenetykset mukaan lukien) tai vastaavat kustannukset, joiden voi kohtuudella odottaa syntyvän sopimuksen muuttamisesta tai päättämisestä hyvitystä saavalle osapuolelle. Hyvitystä saavan osapuolen on toteutettava kohtuulliset toimet sopimukseen tehtävien muutosten estämiseksi tai vähentämiseksi, tai sopimuksen päättämiseksi tai sen vaikutusten vähentämiseksi ja kaikkien kustannusten, tappioiden ja kulujen takaisin saamiseksi taikka muutoin kustannusten, välittömien tappioiden ja kulujen (tulonmenetykset mukaan lukien) pienentämiseksi.

3. Rataverkon haltija ei saa vaatia maksamaan kustannuksia, jotka ovat suurempia kuin puitesopimuksen muuttamisesta tai päättämisestä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset, seuraavissa tapauksissa:

a) hakija ei pystynyt vaikuttamaan sopimuksen muuttamisen tai päättämisen syihin ja rataverkon haltijalle oli ilmoitettu tästä viipymättä;

b) hakijan sellainen täydentävä puitesopimushakemus oli hylätty, jota ilman suunniteltu junaliikenne ei ollut kannattavaa;

c) rataverkon haltija pystyi myöntämään uudet reitit ja ratakapasiteetin siten, että puitesopimuksen muuttamisesta tai päättämisestä aiheutuneet tappiot oli jo voitu kattaa.

4. Puitesopimukseen ei saa sisällyttää määräyksiä seuraamusten perimättä jättämisestä silloin, kun hakija pyytää käyttöoikeuksia muuhun kuin peruutettuun kapasiteettiin. Seuraamuksia ei saa vaatia, jos muutos koskee vain vähäistä muutosta sovittuun kapasiteettiin.

5. Rataverkon haltijan on sääntelyelimen pyynnöstä toimitettava näyttö siitä, että seuraamusmaksut on suoritettu ajoissa.

14 artikla

Poikkeukset

Jos rataverkon haltija ei ehdota puitesopimuksia eikä sillä ole voimassa olevia puitesopimuksia, sen verkkoon ei sovelleta 1–11 ja 13 artiklaa. Tästä on ilmoitettava verkkoselostuksessa.

Jäsenvaltiot voivat jättää soveltamatta 1–11 artiklaa puitesopimuksiin, jotka on tehty ennen 15 päivää maaliskuuta 2003.

15 artikla

Tiettyjen säännösten jättäminen panematta täytäntöön

Jäsenvaltiot voivat päättää jättää soveltamatta 6 artiklan 2 kohtaa, 7, 8, 9, 10, 11 ja 13 artiklaa ennen 28 päivää huhtikuuta 2016 tehtyihin puitesopimuksiin enintään viideksi vuodeksi tämän asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

Jäsenvaltioilla ei 1 kohdasta poiketen ole ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua mahdollisuutta sellaisten puitesopimusten muuttamisten osalta, joista on sovittu 28 päivänä huhtikuuta 2016 jälkeen ja joissa lisättäisiin myönnettyä puitesopimuskapasiteettia tai pidennettäisiin puitesopimuksen kestoja.

16 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2016.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 7 päivänä huhtikuuta 2016.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Jean-Claude JUNCKER